

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه شهید بهشتی کرمان

دانشکده فنی و مهندسی

گروه مهندسی معدن

پایان نامه تحصیلی برای دریافت درجه کارشناسی ارشد رشته مهندسی معدن گرایش
فراوری مواد معدنی

بررسی مدار خردایش - طبقه بندی مدار کارخانه سرب و روی باما - اصفهان

استادان راهنما:

دکتر عباس سام

دکتر حسن حاجی امین شیرازی

مشاوران صنعتی:

مهندس محمد امیری

مهندس سعید نیاوند

مؤلف:

سید محسن موسوی

۱۳۸۹ / ۳ / ۱۷

مجلس استاذات مدرسه
تسبیح

آذر ماه ۱۳۸۸

۱۳۷۱۶۹

دانشگاه شهید باهنر کرمان

این پایان نامه به عنوان یکی از شرایط احراز درجه کارشناسی ارشد به

گروه: مهندسی معادن

دانشکده: فنی و مهندسی

دانشگاه شهید باهنر کرمان

تسلیم شده است و هیچگونه مدرکی به عنوان فراغت از تحصیل دوره مزبور شناخته نمی شود.

امضاء:

نام و نام خانوادگی:

دانشجو: سید محسن موسوی

استادان راهنما:

دکتر عباس سام

دکتر حسن حاجی امین شیرازی

۸۸۹۶۱۶

استاد مشاور:

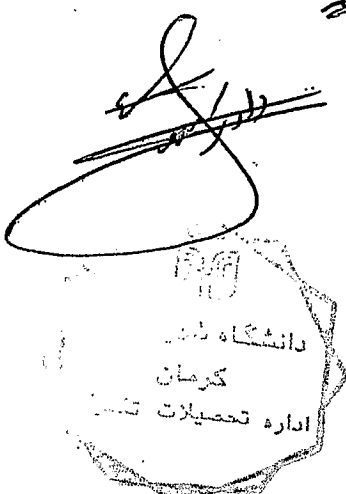
داور ۱: دکتر صمد بنیسی

داور ۲: دکتر محمد زنجبیر

معاونت پژوهشی یا نماینده تحصیلات تکمیلی دانشکده: خانم مهندس دادگری

حق چاپ محفوظ و مخصوص دانشگاه شهید باهنر کرمان است

(ج)

تقدیم به
پدر دلسوز و مادر مهربانم
آنانکه مویشان سپید گشت تا رویم سپید بماند،

و تقدیم به
پویندگان راه دانش

تشکر و قدردانی

در اینجا بر خود لازم می دانم از زحمات کلیه عزیزانی که در انجام این پروژه مرا یاری نموده‌اند تشکر و قدردانی نمایم، مخصوصاً جناب آقای دکتر سام و دکتر شیرازی که در طول انجام پروژه از حمایت‌ها و راهنمایی‌های ارزنده ایشان بهره بردم.

از جناب آقای مهندس تفضلی مدیریت محترم مجتمع سرب و روی باما، مهندس امیری مدیریت محترم کارخانه و مهندس نیاوند و کلیه پرسنل زحمتکش مجتمع سرب و روی باما که با توجه به تمام محدودیت‌ها و مشکلات در حد توان خود با بنده برای انجام پروژه همکاری کردند و از دوست عزیزم آقای مهندس محمد رنجبر که صمیمانه و با تمام وجود اینجانب را راهنمایی و کمک نمودند تشکر نموده و برای همه عزیزان از خداوند متان سلامتی و موفقیت را خواستارم.

چکیده

مدار نرم کتی کارخانه فرآوری سرب و روی باما شامل یک آسیای میله ای و یک آسیای گلوله ای است که آسیای گلوله ای با یک هیدرو سیکلون در مدار بسته قرار دارد. با توجه به این که وجود حداقل ۸۰ درصد ذرات زیر ۷۵ میکرون برای مدار فلوتاسیون مطلوب است با شرایط فعلی (حدود ۷۰ درصد زیر ۷۵ میکرون) نیاز به اصلاح شرایط عملیاتی سیکلون احساس شد. ابتدا با شرایط موجود طراحی دوباره سیکلونها تعداد ۵ عدد سیکلون با قطر ۳۰ سانتیمتر محاسبه شد. سپس با استفاده از مدل پلیت، مدل تجربی سیکلون به دست آمد و از آن جهت بهینه سازی شرایط سیکلون استفاده شد. آزمایشها نشان دادند که پس از پنج تکرار از فرایند مدل سازی، ضرائب نهایی مدل برای عوامل بازیابی سیال، کیفیت جدایش، تقسیم حجمی جریان، افت فشار و حد جدایش تصحیح شده به ترتیب ۱/۰۷۹، ۲/۲۹۲، ۱/۱۶۵، ۱/۱۳۵ و ۰/۳۶۵ به دست آمد. بررسی کارایی مدار آسیا کتی از نظر میزان مصرف انرژی نشان داد که کارکرد آسیاها در شرایط مطلوبی نیست. نمونه برداری ها نشان داد که افزایش تناژ تا حدودی می تواند کارکرد آسیاها را به شرایط مطلوب نزدیک کند. به همین دلیل پیشنهاد شد که سنگ شکنهای مخروطی موسوم به ماسه ساز دوباره به مدار برگردانده شود.

کلید واژه: مدل Plitt، ضرائب مدل، کارخانه فرآوری سرب روی باما (اصفهان)

فهرست عناوین

صفحه	عنوان
و	چکیده
	فصل اول
۲	۱-۱ مقدمه
۲	۲-۱- تاریخچه مجتمع سرب و روی باما - اصفهان
۲	۳-۱- موقعیت جغرافیایی
۲	۴-۱- زمین شناسی
۳	۱-۴-۱- معدن گوشفیل
۳	۲-۴-۱- معدن تپه سرخ
۴	۵-۱- عملیات قبل از بهره برداری
۵	۶-۱- مدار فرآوری کارخانه
۵	۱-۶-۱- واحد سنگ شکنی
۷	۲-۶-۱- واحد آسیا
۱۰	۳-۶-۱- مدار فلو تاسیون
۱۲	۴-۶-۱- محاسبات و کنترل متالورژیکی
۱۴	۷-۱- هدف از انجام پروژه
۱۴	۸-۱- آسیا
۱۴	۱-۸-۱- مقدمه
۱۴	۲-۸-۱- سرعت بحرانی
۱۵	۳-۸-۱- آسیا میله ای
۱۶	۱-۳-۸-۱- توان آسیای میله ای
۱۸	۴-۸-۱- آسیای گلوله ای
۲۱	۵-۸-۱- روشهای انتخاب آسیا
۲۱	۱-۵-۸-۱- مقدمه

فهرست عناوین

صفحه	عنوان
۲۳	۱-۸-۵-۲-اندیس کار
۲۴	۱-۸-۵-۳-انتخاب آسیا بر اساس روش باند
۲۸	۱-۸-۵-۴-انتخاب اندازه واسطه خردایش
۲۹	۱-۹-۹-بررسی کارایی مدار آسیا کنی از نظر میزان مصرف انرژی
۳۰	۱-۹-۱-کارایی عملیاتی
۳۲	۱-۱۰-آشنایی با هیدروسیکلون
۳۲	۱-۱۱-کارآیی هیدروسیکلون
۳۳	۱-۱۲-پدیده قلاب ماهی (Fish Hook) در هیدروسیکلون
۳۴	۱-۱۳-مقدمه ای بر مدلسازی هیدروسیکلون
۳۴	۱-۱۴-بررسی مدل کاربردی plitt برای هیدروسیکلونها
۳۷	۱-۱۵-فرآیند انتخاب هیدروسیکلون برای مدارهای فرآوری
	فصل دوم
۴۱	۲-۱-مقدمه
۴۱	۲-۲-نمونه برداری
۴۱	۲-۳-آماده سازی نمونه ها
۴۱	۲-۴-روند مدلسازی هیدروسیکلونهای صنعتی
	فصل سوم
۴۵	۳-۱-مقدمه
۴۵	۳-۲-انتخاب هیدروسیکلون
۴۷	۳-۴-تعیین کارایی فعلی هیدروسیکلون
۴۹	۳-۵-فرآیند مدلسازی هیدروسیکلون با داده های موازنه شده
۵۱	۳-۶-تعیین ضرائب نهایی مدل و مقایسه با نتایج واقعی
۵۱	۳-۷-تحلیل آماری برای معنی دار بودن مدل

فهرست عناوین

صفحه	عنوان
۵۳	۳-۸- تعیین شرایط بهینه عملیاتی هیدروسیکلون
۵۳	۳-۹- مقایسه عملکرد مدار خردایش با مقدار پیش بینی شده توسط آزمون های باندا
۵۳	۳-۹-۱- مصرف انرژی آسیاها
۵۴	۳-۹-۲- بررسی مدار با استفاده از کارایی عملیاتی
۵۵	۳-۱۰- انتخاب مجدد آسیاها
	فصل چهارم
۵۹	نتیجه گیری
۶۱	پیوست
۷۵	منابع

فهرست اشکال

صفحه	عنوان
۳	شکل ۱-۱. نمایی از معدن گوشفیل
۴	شکل ۲-۱. نمایی از معدن تپه سرخ
۶	شکل ۳-۱. نمایی از مدار سنگ شکنی
۶	شکل ۴-۱. مدار سنگ شکنی خط ۲ کارخانه سرب و روی باما
۸	شکل ۵-۱. نمایی از آسیای میله ای و گلوله ای
۹	شکل ۶-۱. نمایی از هیدروسیکلونهای موجود در کارخانه
۹	شکل ۷-۱. نمای کلی کارخانه
۱۰	شکل ۸-۱. مدار آسیا کنی خط ۲ کارخانه سرب و روی باما
۱۱	شکل ۹-۱. قسمت سرب گیری مدار فلو تاسیون خط ۲ باما
۱۱	شکل ۱۰-۱. قسمت روی گیری مدار فلو تاسیون خط ۲ باما
۱۳	شکل ۱۱-۱. بازیابی مدار در روزهای مختلف
۱۳	شکل ۱۲-۱. تناژ کنسانتره سرب و روی در روزهای مختلف
۱۵	شکل ۱۳-۱. نحوه حرکت بار داخل آسیا در سرعت های مختلف
۱۶	شکل ۱۴-۱. آسیای میله ای
۱۷	شکل ۱۵-۱. تأثیر سرعت بحرانی در توان آسیا
۱۸	شکل ۱۶-۱. انواع تخلیه در آسیای گلوله ای
۱۹	شکل ۱۷-۱. شمایی از میزان پرشدگی در آسیای گلوله ای
۲۵	شکل ۱۸-۱. ضریب تصحیح برای آسیا کردن تر در مدار باز (آسیای گلوله ای)
۲۶	شکل ۱۹-۱. تأثیر قطر در ضریب تصحیح F3
۳۲	شکل ۲۰-۱. شمایی از یک هیدروسیکلون و اجزاء تشکیل دهنده آن
۳۳	شکل ۲۱-۱. نمایش منحنی ضریب توزیع واقعی و ایده آل هیدروسیکلون

فهرست اشکال

صفحه	عنوان
۳۴	شکل ۱-۲۲. پدیده قلاب ماهی در هیدروسیکلون
۳۹	شکل ۱-۲۳. ارتباط حد جدایش و قطر هیدروسیکلون
۴۲	شکل ۲-۱. آنالیز سرنندی جریانهای یک هیدروسیکلون در حال کار
۴۳	شکل ۲-۲. پنجره Solver برای انجام عملیات کمترین مربعات خطا
۴۷	شکل ۳-۱. مشخصات سیکلونهای استاندارد kerps با توجه به دبی و قطر
۴۸	شکل ۳-۲. نمودار دانه بندی جریانهای سیکلون در حال کار
۴۸	شکل ۳-۳. نمودار ضریب توزیع هیدروسیکلون در حال کار
۴۹	شکل ۳-۴. شمایی از هندسه هیدروسیکلون
۵۰	شکل ۳-۵. اختلاف بین مقادیر واقعی و شبیه سازی شده
۵۱	شکل ۳-۶. مقایسه سرریز و ته ریز شبیه سازی شده و عملیاتی
۵۴	شکل ۳-۱۰. مقایسه انرژی مصرفی آسیا در نمونه برداری های مختلف با مقدار پیش بینی شده توسط آزمون باندا
۵۴	شکل ۳-۱۱. مقایسه انرژی مصرفی آسیا در نمونه برداری های مختلف با مقدار پیش بینی شده توسط آزمون باندا

فهرست جداول

صفحه	عنوان
۱۲	جدول ۱-۱ میزان مصرف مواد شیمیایی در سال ۱۳۸۷
۱۸	جدول (۲-۱) مشخصات تعدادی از آسیاهای استاندارد
۲۱	جدول (۳-۱) ابعاد تعدادی از آسیاهای گلوله ای استاندارد
۲۶	جدول ۴-۱ ضریب تصحیح قطر
۲۸	جدول ۵-۱ ضریب تصحیح برای آماده سازی خوراک
۲۸	جدول ۶-۱ مقادیر k برای آسیای گلوله ای
۲۹	جدول ۷-۱ ترکیب میله های لازم برای شروع کار آسیای میله ای
۲۹	جدول ۸-۱ ترکیب میله های لازم برای شروع کار آسیای میله ای
۳۸	جدول ۹-۱ تغییرات حد جدایش نسبت به توزیع دانه بندی
۴۷	جدول ۱-۳ داده های موازنه شده حاصل از نمونه برداری (نمونه ۱)
۴۹	جدول ۲-۳ مشخصات خوراک ورودی و هندسه هیدروسیکلون
۵۰	جدول ۳-۳ شبیه سازی جریانهای سرریز و ته ریز
۵۰	جدول ۴-۳ ضرائب به دست آمده از اولین تکرار فرآیند مدلسازی
۵۱	جدول ۵-۳ ضرائب مدل در تکرار پنجم
۵۱	جدول ۶-۳ ضرائب نهایی مدل Plitt
۵۲	جدول ۷-۳ مقادیر تئوری و عملیاتی حد جدایش
۵۲	جدول ۸-۳ نتایج حاصل از آزمون t برای تحلیل آماری در صفحه گسترده
	اکسل
۵۳	جدول ۹-۳ نتایج حاصل از انجام عملیات بهینه سازی هیدروسیکلون
۵۵	جدول ۱۰-۳ نتایج مقایسه اندیس کار عملیاتی و آزمایشگاهی نمونه های آسیا میله ای
۵۵	جدول ۱۱-۳ نتایج مقایسه اندیس کار عملیاتی و آزمایشگاهی نمونه های آسیا گلوله ای

فصل اول

مقدمه

عمل شکستن و خرد کردن سنگها در صنعت فراوانی داشته و از ضروریات بسیاری از صنایع خصوصا معدن می باشد. معمولا باطله به صورت ذرات ریز به ماده معدنی چسبیده است و برای جدا کردن آن در ابتدا باید مخلوط باطله و ماده معدنی را خرد کرد تا بتوان این دو قسمت را در مرحله بعد از یکدیگر جدا کرد. آسیا کتی از مهمترین مراحل کانه آرای است. معمولا مواد ابتدا توسط سنگ شکنها خرد می شوند و بعد با توجه به درجه آزادی کانه مورد نظر، سختی و سایش کانه و هدف از آسیا کتی نوع و تعداد آسیاها انتخاب و مواد در آنها خرد می شوند. علت اهمیت آسیا کتی در این است که خروجی این مرحله جهت جدایش گانگ از ماده با ارزش به مراحل بعدی فرستاده می شود. این مرحله باید طوری انتخاب شود که بتوان بخش اعظم ماده ارزشمند را از گانگ آن با کمترین مصرف انرژی و تولید نرمة تولید کرد و کمتر یا اصلا نیاز به خردایش مجدد مواد نباشد.

۱-۲- تاریخچه مجتمع سرب و روی باما - اصفهان [۱]

شرکت باما (سهامی خاص) در تاریخ ۱۳۳۰/۹/۲۷ در اصفهان به ثبت رسیده و در تاریخ ۱۳۳۴/۱۱/۹ شروع به بهره برداری کرده است. این شرکت در سال ۸۱ به سهامی عام تبدیل و در ۸۲/۱۲/۲۶ به عضویت بورس تهران پذیرفته شد. شرکت باما در سال ۱۳۳۱ مطالعات اکتشافی را در این منطقه انجام داده است. قبل از احداث کارخانه فلوتاسیون و با توجه به بالا بودن عیار روی در کانسنگ از روش کلسیناسیون جهت تغلیظ استفاده می شده است. در سالهای ۱۳۴۷ و ۱۳۵۵ دو کارخانه فلوتاسیون به ظرفیتهای ۴۰۰ و ۱۰۰۰ تن در روز به ترتیب برای مواد معدنی سولفور و مواد اکسید (کربناته) تاسیس گردید. با توجه به اتمام ذخیره کربناته معدن، خوراک سولفیدی برای خط اکسید استفاده شد. خوراک کارخانه از معادن کلاه دروازه، گود زندان، خانه گرگی، گوشفیل و تپه سرخ در این منطقه تامین می شود. به طور کلی خوراک ورودی کارخانه باید حداقل ۲ درصد سرب و ۵-۷ درصد روی داشته باشد. ولی فعلا عیار پایین تر از این مقدار است. مواد بعد از سنگ شکنی برای افزایش عیار وارد کارخانه هوی مدیا شده و بعد وارد کارخانه فلوتاسیون می شده است. ولی در حال حاضر کارخانه هوی مدیا نیز از چرخه خارج شده است.

۱-۳- موقعیت جغرافیایی

معدن و کارخانه سرب و روی ایرانکوه در منطقه ایرانکوه در امتداد رشته کوه ایرانکوه در فاصله ۲۰ کیلومتری جنوب غربی اصفهان در محدوده طول جغرافیای ۳۲ درجه و ۳۷ دقیقه تا ۳۲ درجه و ۲۸ دقیقه قرار دارد. این محدوده به طور کلی طولی معادل ۲۵ کیلومتر و عرضی معادل ۳ کیلومتر را دربر می گیرد. مرتفع ترین منطقه آن حدود ۲۷۵۰ متر از سطح دریا ارتفاع دارد. در هر دو یال شمالی و جنوبی این رشته کوه، کانی سازی ماده معدنی دیده می شود. برای رسیدن به کارگاههای معادن ایرانکوه باید از کیلومتر ۱۲ بزرگراه

اصفهان-شهرکرد وارد جاده آسفالته پیربکران شد و بعد از عبور از گردنه آبنیل وارد جاده فرعی مجتمع معدنی ایرانکوه شد.

۱-۴-۱- زمین شناسی

به طور کلی کانی شناسی منطقه نشان می دهد که کانی های اسمیت زونیت، سروزیت، اسفالریت و گالن کانی های اصلی مورد فراوری است. در کنار اینها کانیهای دولومیت، باریت، همی مورفیت، ملاکیت، مارکاسیت، پیریت و کلسیت نیز مشاهده شده است. معادن جنوبی بیشتر از نوع کریناته و معادن شمالی سولفور می باشد. معادن مورد بهره برداری یال جنوب گود زندان، کلاه دروازه و خانه گرگی و در یال شمالی گوشفیل و تپه سرخ است. تا سال ۱۳۵۱ تمرکز بر روی معادن یال جنوبی بوده ولی با شناسایی معدن گوشفیل در سال ۱۳۵۱ مطالعات تفصیلی بر روی آن شروع شد.

۱-۴-۱-۱- معدن گوشفیل

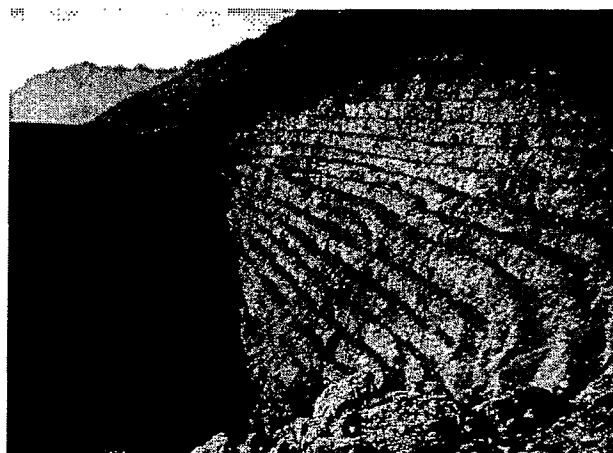
معدن گوشفیل در یال شمالی واقع شده است و از دهه پنجاه مورد بهره برداری قرار گرفته است و دارای ذخیره سولفور و مقدار کمی اکسیده می باشد. این معدن تا سال ۸۶ به صورت روباز و فعلا به صورت زیرزمینی استخراج می شود.

شکل ۱-۱. نمایی از معدن گوشفیل

۱-۴-۲- معدن تپه سرخ

این معدن بعد از گوشفیل بزرگترین کانسار معادن ایرانکوه است که با روش روباز و با نسبت باطله برداری ۲ و عیار حد بالای ۳ درصد روی بهره برداری می شود. بخش عمده این کانسار سولفیدی بوده و کانی اصلی آن اسفالریت است که ابعاد آن بین ۳ تا ۵ میکرون گزارش شده است. بقیه معادن فعلا مورد بهره برداری قرار نمی گیرند.

شکل ۱-۲. نمایی از معدن تپه سرخ

۵-۱- عملیات قبل از بهره برداری

مطالعات انجام شده نشان می دهد که اولین نشانه های بهره برداری از این معدن به دوره صفویه باز می گردد. پس از صدور پروانه در سال ۱۳۳۰، در سال ۱۳۳۱ شرکت باما که مسئولیت کارخانه را بر عهده دارد مطالعات اکتشافی را در این منطقه انجام داده است. عمر معدن با توجه به مطالعات اولیه حدود ۵۳ سال تخمین زده شده است که به نظر می رسد با اکتشاف ذخایر سولفور این رقم افزایش یابد. قبل از احداث کارخانه فلوتاسیون عیار کانه روی آن قدر بالا بود که پس از استخراج و کلسیناسیون در کوره های سنتی، عیار نهایی کنسانتره به ۵۰٪ می رسید. در سال ۱۳۴۷ یک کارخانه فلوتاسیون با ظرفیت ۴۰۰ تن در روز برای مواد معدنی سولفور احداث گردید. در سال ۱۳۵۵ کارخانه فلوتاسیون دیگری با ظرفیت اسمی ۱۰۰۰ تن در روز برای مواد کربناته معدن کلاه دروازه و تهیه کنسانتره سرب تاسیس شد. با این وجود در شرایطی که میزان کانسنگ اکسیده معدن کلاه دروازه کافی نبود از خوراک سولفور برای خط اکسیده استفاده می گردید. مبانی طراحی کارخانه اکسیده مشخص نیست ولی اطلاعات طراحی کارخانه سولفور در دسترس می باشد. در ابتدای این دوره شرکت های خارجی مختلف و سازمان زمین شناسی کشور مطالعاتی را انجام دادند. در نهایت مقرر شد تا شرکت سالا سوئد به عنوان سازنده قطعات و تجهیزات مطالعات را انجام دهد. مطالعات کانی شناسی و کانه آرایی اولیه توسط دانشگاه کاتولیک لواین بلژیک انجام شد. بررسیهای ثقلی توسط شرکت فایوسل بابکو انجام شد که اولویت این بررسیها بر روی کانسنگ اکسیده بوده است. همچنین آزمایشاتی بر روی کانسنگ سولفور توسط این شرکت انجام شد که به دلیل نصب تجهیزات توسط شرکت سالا نتایج این مطالعه مورد نظر قرار نگرفت. در سال ۱۳۵۶ قرارداد تاسیس خط فلوتاسیون سولفور نیز منعقد گردید. همزمان با راه اندازی کارخانه فلوتاسیون و کارخانه کلسیناسیون، کنسانتره معدن گوشفیل پس از تغلیظ در واحد ۲۵۰۰ تنی واسطه سنگین وارد واحدهای فلوتاسیون سولفور شده و تغلیظ می شد. پس از انقلاب اسلامی کار نصب واحدهای فوق که باید توسط کارشناسان سوئدی انجام می گرفت به تاخیر افتاد و

به علت اختلافات مالی شرکت باما با شرکت سوئدی تا چند سال انجام نشد. در سال ۱۳۶۳ پس از بی نتیجه ماندن مذاکرات با شرکت سالها این واحدها توسط پرسنل فنی باما تکمیل و راه اندازی شد. در نهایت در بهمن ۱۳۶۹ خط سولفور با ظرفیت اسمی ۱۰۰۰ تن در روز به طور کامل راه اندازی شد. پس از راه اندازی خط سولفور به دلیل کارایی پایین واسطه سنگین، این بخش به صورت موقت از مدار خارج شد و پس از انجام مطالعات تکمیلی و با اصلاح مجدد دوباره راه اندازی شد. لازم به ذکر است که در حال حاضر نیز از مدار خارج شده است. [۱]

۱-۶-۱- مدار فرآوری کارخانه

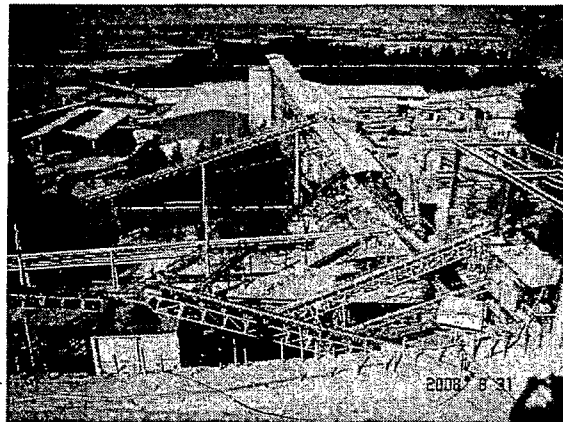
۱-۶-۱-۱- واحد سنگ شکنی

واحد سنگ شکنی کارخانه سرب و روی ایرانکوه توسط شرکت سوئدی سالها ساخته و از دو مدار موازی ساخته شده است.

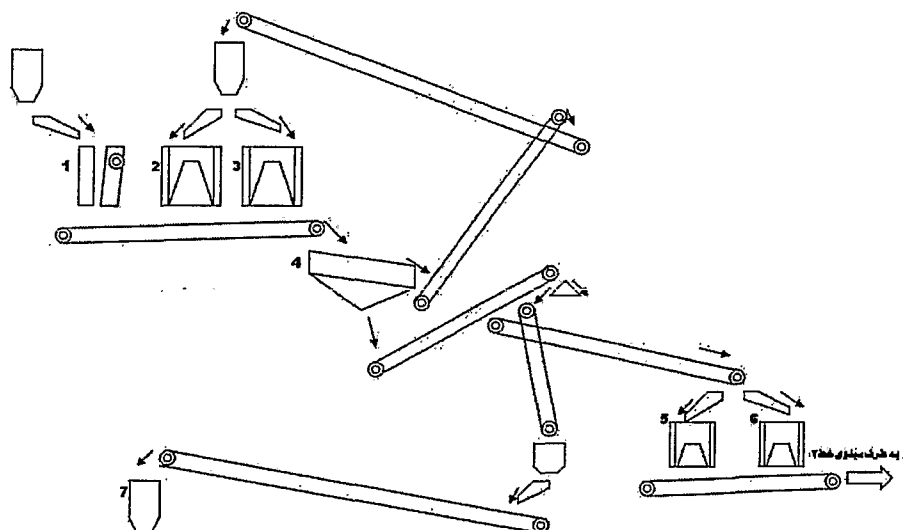
مدار سنگ شکنی خط ۱: این مدار با ظرفیت ۹۰ تن در ساعت برای خردایش اولیه کانسنگهای اکسید شده طراحی شده است که البته در حال حاضر متناسب با خوراک کارخانه مورد استفاده قرار نمی گیرد. این واحد دارای یک شیفتر کاری است که در مواردی تا دو شیفتر نیز افزایش می یابد. سنگهای استخراج شده بسته به عیار توسط لودر با هم مخلوط و بر روی یک گریزلی با ابعاد چشمه ۴۰ سانتیمتر ریخته می شود و بعد توسط خوراک دهنده از نوع لرزان وارد بونکری با ظرفیت ۵۰۰ تن می شود. مواد قبل از ورود به سنگ شکن فکی بر روی گریزلی با ابعاد ورودی ۷۵ سانتیمتر ریخته می شود. ابعاد بزرگتر از ۷۵ سانتیمتر جهت خردایش وارد سنگ شکن فکی شده و ابعاد کوچکتر از ۷۵ سانتیمتر توسط نوار نقاله وارد سرندها با چشمه های ۱۵ سانتیمتر می شود. سنگ شکن فکی (ساخت شرکت لوکومو فنلاند) دارای ظرفیت ۹۰ تن بر ساعت ابعاد دهانه ۵۰ سانتیمتر و ابعاد گلوگاه ۱۰ سانتیمتر است. محصول سنگ شکن فکی بر روی سرندها ۱۵ سانتیمتر ریخته و مواد با ابعاد زیر ۷۵ سانتیمتر مخلوط شده و پس از جدایش سرندها ابعاد زیر ۷۵ سانتیمتر خوراک مخلوط شده و پس از جدایش سرندها ابعاد بزرگتر از ۱۵ سانتیمتر توسط نوار نقاله به بونکر سنگ شکن مخروطی (ساخت شرکت لوکومو فنلاند) وارد شده و توسط خوراک دهنده وارد سنگ شکن مخروطی می شود و ابعاد کوچکتر از ۱۵ سانتیمتر بطور مستقیم به سیلوی واحد آسیا منتقل می شود. دو سنگ شکن مخروطی استاندارد مشابه بوده و بصورت موازی می باشد. ظرفیت هر یک از این سنگ شکنها ۶۰-۷۰ تن بر ساعت است که خوراک ورودی با ابعاد ۱۰-۱۵ سانتیمتر را تا ۴۵ سانتیمتر خرد می کند. بار در گردش آنها ۳۰-۶۰ درصد است. محصول بزرگتر از ۱۵ سانتیمتر آنها پس از جدایش سرندها به صورت بار برگشتی به بونکر سنگ شکن های مخروطی باز گردانده می شود. بر روی نوار ورودی به سنگ شکن مخروطی یک آهنربا نصب

شده است. در حال حاضر تنها یکی از سنگ شکنهای مخروطی در مدار قرار دارد. محصول مدار سنگ شکنی خط ۱ وارد کارخانه ۱ می شود.

مدار سنگ شکنی خط ۲: این مدار نیز مانند خط ۱ است با این تفاوت که سنگ شکن فکی دارای ظرفیت ۱۰۰ تن بر ساعت است و محصول سنگ شکن مخروطی وارد ۲ سنگ شکن مخروطی سر کوتاه می شوند. که اصطلاحاً "ماسه ساز نامیده می شوند. همچنین اندازه سرنده آن به علت وجود ماسه سازها ۱۸ میلیمتر است و قبل از ماسه ساز یک سرنده با دهانه ۱۰ میلیمتر نصب گردیده که با ماسه ساز به صورت مدار باز در مدار می باشند. محصول این ماسه سازها تا زیر ۱۰ میلیمتر خرد می شود. این سنگ شکن جهت افزایش تناژ دو سال پیش نصب شده است. محصول این واحد سنگ شکنی وارد بونکر ۱۰۰۰ تنی شده و از آنجا به کارخانه ۲ خوراک دهی می شود.

شکل ۱-۳. نمایی از مدار سنگ شکنی

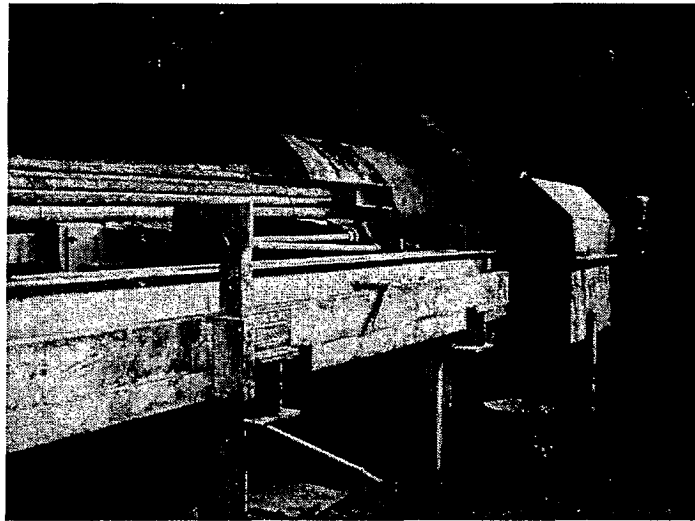
شکل ۱-۴. مدار سنگ شکنی خط ۲ کارخانه سرب و روی باما

- ۱- سنگ شکن فکی
- ۲- سنگ شکن مخروطی استاندارد
- ۳- سنگ شکن مخروطی استاندارد
- ۴- سرند
- ۵- سنگ شکن مخروطی سر کوتاه (ماسه ساز)
- ۶- سنگ شکن مخروطی سر کوتاه (ماسه ساز)
- ۷- سیلوی ذخیره برای تغذیه دو خط

۱-۶-۲- واحد آسیا

کارخانه باما دارای دو خط آسیا کنی و فلوتاسیون شبیه هم است که به علت بررسی خط ۲ فقط این خط توضیح داده می شود.

الف - آسیا میله ای: این کارخانه دارای ظرفیت اسمی ۱۰۰۰ تن بر ساعت می باشد. مواد از بونکر ۱۰۰۰ تنی وارد آسیا میله ای می شود. در زیر نواری که مواد را از بونکر به آسیا منتقل می کند یک باسکول دیجیتالی نصب شده است که مواد ورودی به آسیا را بطور پیوسته وزن و ثبت می کند. ابعاد خوراک ورودی به آسیا زیر ۱۵ میلیمتر است. مواد از طریق یک خوراک دهنده ناودانی به آسیا منتقل می شوند. آسیا دارای قطر ۲/۷ متر و طول ۳/۹ متر می باشد. میله های مورد استفاده دارای قطر ۸ سانتیمتر و طول ۳/۶۵ متر است. این آسیا در مدار باز و بصورت تر کار می کند. آب قبل از آسیا و بعد از خروج از آسیا بر روی سرند ترومبل اضافه می شود. داخل آسیا با لاینرهای لاستیکی و فولادی پوشیده شده است که دو سر آسیا با لاینرهای فولادی و بدنه با لاینرهای لاستیکی پوشیده شده است. میزان مصرف میله در سال $1387,658 \text{ gr/ton}$ خوراک بوده است. زمان شارژ میله و گلوله معمولاً با هم است و با توجه به نتیجه آزمایشگاه در زمینه مش بندی محصول آسیا میله ای و خوراک خط سرب و توان کشی آسیاها تعیین می شود. توان موتور این آسیا ۳۵۵ کیلووات و جریان ۳۰۰ آمپر می باشد. سرعت این آسیا با شمارش تعداد دور آسیا در واحد زمان 167 rpm تعیین گردید. ابعاد ذرات ورودی زیر ۱۵ میلیمتر است. محصول آسیا میله ای و گلوله ای وارد یک مخزن شده که از آنجا خوراک سیکلون تأمین می شود که ته ریز سیکلون خوراک آسیا گلوله ای را تهیه می کند.

شکل ۱-۵. نمایی از آسیای میله ای و گلوله ای

ب - آسیا گلوله ای: ته ریز سیکلون خوراک آسیا گلوله ای را تأمین می کند. خوراک دهنده این آسیا نیز از نوع ناودانی می باشد. ابعاد آسیا ۳ متر قطرو ۳/۹ طول است. قطر گلوله مورد استفاده ۵۰ میلیمتر است. تمام لاینرهای مورد استفاده لاستیکی بوده زمان تعویض این لاینرها معمولاً هر ۶ ماه یکبار است. توان موتور این آسیا ۶۰۰ کیلو وات با جریان ۴۰۰ آمپر و سرعت آسیا ۱۸ rpm است. مصرف گلوله در سال ۸۷، ۶۵۳ gr/ton بوده است. تناژ ورودی با توجه به عملکرد سیکلونها و تناژ ورودی به آسیا میله ای از ۱۶۰ تا ۲۰۰ ton/h جامد خشک متغیر است. در این آسیا برای کنترل درصد جامد، در ورودی و خروجی آسیا آب اضافه می شود. هدف مدار آسیا کنی رساندن حدود ۸۰ درصد سرریز سیکلون به زیر ۷۵ میکرون می باشد.

ج - سیکلون: سیکلونهای قبلی این کارخانه ۳ عدد بوده که بنا به دلایلی از خط خارج شده و با سیکلونهایی با قطر بزرگتر تعویض شدند. این سیکلونها قبلاً در واحد واسطه سنگین بوده اند که بعد از توقف آن واحد به اینجا منتقل شده اند و با آزمون خطا تغییراتی در شکل و اندازه ته ریز، سرریز و لوله ورودی آن داده شده است. قطر لوله ورودی ۱۵/۲۴ سانتیمتر، سرریز ۱۰ و ته ریز ۸/۵ سانتیمتر است. بزرگترین قطر قسمت مخروطی ۴۶/۵ سانتیمتر است.